

II. Charakterystyka ogólna miasta

1. Położenie, obszar, granice

Miasto Suwałki położone jest w północno-wschodniej części województwa suwalskiego, przy drodze krajowej nr 19, która jest jednocześnie główną drogą łączącą państwa nadbałtyckie z Europą Zachodnią. Projektowane włączenie jej do szlaku Via Baltica zapewni w przyszłości dogodne połączenie krajów nadbałtyckich z Europą Centralną i Południową. Miasto leży w obszarze „Zielonych Płuc Europy i Strefie Ekorozwoju”, w atrakcyjnym terenie turystyczno – krajobrazowym, nad rzeką Czarną Hańczą, w pobliżu Wigierskiego Parku Narodowego i Suwalskiego Parku Krajobrazowego.

Suwałki to miasto na prawach powiatu, położone w północno - wschodniej części województwa podlaskiego. Zajmuje obszar 65,5km², który zamieszkuje ok. 69 tys. ludności. Głównymi czynnikami kształtującymi zagospodarowanie przestrzenne miasta są: rzeka Czarna Hańcza, Zalew Arkadia, obrzeże Puszczy Augustowskiej, sąsiedztwo Wigierskiego Parku Narodowego, Suwalskiego Parku Krajobrazowego, linia kolejowa Białystok – Suwałki – Trakiszki oraz Suwałki – Olecko – Ełk. Jest drugim co do wielkości miastem województwa podlaskiego, leżącym na drogowym szlaku komunikacyjnym łączącym Europę Zachodnią z państwami nadbałtyckimi oraz Półwyspu Skandynawskiego i północno – zachodniej części Rosji.

Należy uznać, że położenie geograficzne stwarza korzystne warunki rozwoju miasta, przede wszystkim zaś handlu i ruchu turystycznego.

Suwałki położone w pasie transgranicznym posiadają połączenia z przejściami granicznymi:

- osobowo samochodowymi z Litwą w Budzisku i Ogrodnikach oraz z obwodem Kaliningradzkim Rosji w Gołdapi
- kolejowym z Litwą w Trakiszkach.

Brak jest dotychczas połączeń z Białorusią.

Położenie miasta decydowało o jego dotychczasowym rozwoju, bowiem Suwałki powstały w latach 70-tych XVII wieku jako ośrodek wymiany handlowej, przy starym trakcie, wiodącym z Grodna przez Sejny do Przerośli i Królewca.

Powierzchnia gminy miejskiej wynosi 65 km²; liczba ludności w 1996 roku 67,3 tys. osób; przeciętna gęstość 1035 osób na 1 km².

Miasto Suwałki otoczone jest obszarem gminy wiejskiej Suwałki. Wschodnia granica miasta stanowi jednocześnie granicę otuliny Wigierskiego Parku Narodowego.

2. Główne funkcje miasta

Miasto Suwałki, zaliczane według koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju do "krajowych ośrodków rozwoju", charakteryzuje się następującymi funkcjami:

1. ośrodka wojewódzkiego^{1/}/powiatowego, grupującego większość ponadlokalnych urządzeń w zakresie ochrony zdrowia, kultury, szkolnictwa średniego, a ostatnio szkolnictwa wyższego, administracji publicznej i gospodarczej., ukierunkowanych na obsługę całego województwa.

Wśród tych funkcji za najbardziej rozwinięte uznaje się szkolnictwo średnie oraz szpitalnictwo. Wyrazem dążeń i aspiracji intelektualnych miasta są próby tworzenia ośrodka szkolnictwa wyższego, obejmującego Akademię Teologii Katolickiej, Akademię Suwalsko – Mazurską, szkołę nauki języków obcych High Language School, Kolegium Nauczycielskie.

2. ośrodka obsługi i rozrządu ruchu turystycznego ~~we wschodniej~~ w północnej części województwa suwalskiego.

Suwałki położone na głównym szlaku turystycznym, zwanym "Drogą 1000 Jezior" stanowią ważny ośrodek turystyki krajoznawczej, o czym decyduje bliskie sąsiedztwo Wigierskiego Parku Narodowego, Suwalskiego Parku Krajobrazowego, ale także walory kulturowe i wartości historyczne samego miasta, posiadającego zabytkowe śródmieście oraz grupujące cenne obiekty kultury materialnej.

W stosunku do rejonów turystyczno – wypoczynkowych Pojezierza (głównie rejon wokół jeziora Wigry), gdzie zlokalizowana jest baza noclegowa dla wypoczynku krajowego Suwałki pełnią funkcję zaplecza organizacyjnego oraz gospodarczego. Na terenie miasta zlokalizowane są firmy turystyczne, zajmujące się organizacją ruchu turystycznego i promocją. ~~województwa.~~ W mieście znajduje się także dość silny ośrodek przetwórstwa rolno – spożywczego, zaopatrującego przyległe rejony turystyczne.

3. ośrodka obsługi ruchu granicznego.

Bliskość sąsiedztwa ~~granicy~~ z Rosją i Litwą oraz Białorusią sprzyja kształtowaniu ścisłych związków funkcjonalnych, głównie gospodarczych z tymi państwami. Wyrazem dążeń władz miasta i ~~województwa suwalskiego~~ do zacieśnienia partnerskich stosunków nadgranicznych jest utworzenie Euroregionu Niemen jako jednostki prawnie – organizacyjnej, sankcjonującej i ułatwiającej zacieśnianie współpracy międzypaństwowej. Jego celem będzie wspieranie rozwoju społeczno – gospodarczego, wymiany handlowej, rozbudowa infrastruktury granicznej, ale także współdziałanie w zakresie zagospodarowania przestrzennego i ochrony środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego.

Nadgraniczne położenie Suwałk zaowocowało jak dotychczas powstaniem instytucji zajmujących się promocją handlu przygranicznego jak: Polsko – Litewska Izba

^{1/} Woj. Suwalskie zajmuje powierzchnię 10.490 km², ludność liczy 497,4 tys. osób w 1996 r.

— Suwałki są też siedzibą Rejonowego Urzędu; zasięg obsługi to: 9 gmin i 1 miasto, pow. 1373 km², ludność 103,2 tys. osób w 1996 r.

Gospodarcza oraz imprez typu: Targi Pogranicza.

Dobitnym wyrazem ożywienia ruchu przygranicznego jest masowy ruch towarowy i osobowy, ~~zmierzający do i od punktów granicznych~~, który z uwagi na swą skalę i brak obwodnicy zachodniej miasta wyraża się niezwykle uciążliwością dla obecnego układu komunikacyjnego miasta. Ranga powiązań komunikacyjnych miasta z państwami sąsiedzkimi wzrosła w następstwie realizacji trasy VIA BALTYKA.

Obsługa ruchu przygranicznego zwiększa zapotrzebowanie w zakresie bazy noclegowej i żywieniowej w mieście dla tzw. turystyki biznesowej.

Ożywienie ruchu przygranicznego skutkuje również rozwojem "szarej strefy" w gospodarce, przez co należy rozumieć głównie przemysł towarów i usług. Obecność "szarej strefy" oznacza wprawdzie uszczerbek dla dochodów państwa, ale w skali lokalnej może być oceniane pozytywnie, jako że przyczynia się do bogacenia lokalnej społeczności.

4. ośrodka przemysłu głównie: drzewnego i meblarskiego, koncentrującego kapitał krajowy i zagraniczny.

Istniejące 4 fabryki mebli, zasilane kapitałem zagranicznym (Niemcy, Szwecja, Francja) produkują towary marki światowej. Wzmaga to oczywisty sposób zainteresowania miastem ze strony innych firm zagranicznych. Jednocześnie zakłady te zatrudniające około 4,6 tys. osób stały się ważnym czynnikiem, stabilizującym bazę ekonomiczną miasta i przyległych gmin. Poza przemysłem meblarskim istnieją zakłady produkcji papierosów, odzieży sportowej, materiałów oświetleniowych, łodzi żaglowych, kopert itp., przemysł metalowy oraz zakłady przetwórstwa rolno - spożywczego.

5. lokalnego ośrodka przemysłu wydobywczego.

Zasoby lokalne kruszywa mineralnego (głina, żwir, piasek budowlany), wydobywane są obecnie na niewielką skalę, z uwagi na zagrożenie, jakie ta funkcja stwarza dla ochrony środowiska przyrodniczego. W rejonie Suwałk znajdują się także udokumentowane złoża rudy żelaza.

3. Ludność i zatrudnienie

Liczba ludności miasta na 31.12.1996 r. wynosiła 67254 osoby ^{2/}, co stanowiło 24,3% ludności miejskiej oraz 13,8% ludności ogółem województwa suwalskiego. Rozwój demograficzny miasta w ostatnim dwudziestoleciu, tj. po utworzeniu w 1975 roku województwa suwalskiego charakteryzował się dużą dynamiką. W okresie tym liczba ludności miasta prawie podwoiła się ^{3/}.

Głównymi czynnikami rozwoju miasta w tym okresie był intensywny rozwój lokalnego rynku pracy oraz wielorodzinnego budownictwa mieszkaniowego, co w konsekwencji zaowocowało wysokim tempem migracji, na poziomie ponad 1000 osób rocznie. Wyraźny spadek napływu migracyjnego nastąpił w 1993 roku, kiedy to

^{2/} dane Urzędu Statystycznego w Suwałkach

^{3/} wg NSP 1978 liczba ludności miasta wynosiła 35.828 osób

zanotowano saldo migracji rzędu 522 osób, po czym w latach 1995 i 1996 saldo migracji spadło do poziomu nieco ponad 300 osób rocznie. Maleje również przyrost naturalny; w latach 1990–96 zanotowano spadek z 600 osób rocznie do 333. W ostatnim roku przyrost naturalny wynosił tylko 5 osób na 1000 ludności.

Struktura wieku i płci ludności ukształtowana w następstwie dynamicznego rozwoju demograficznego charakteryzuje się:

- przewagą udziału kobiet w mieście, które stanowią 51,9% ogółu ludności
- wysokim udziałem wieku przedprodukcyjnego w tym: zwłaszcza grupy dzieci w wieku 7–14 lat – 16,5% ludności oraz w wieku szkoły średniej 15–19 lat – 9,2%
- stosunkowo wysokim udziałem wieku produkcyjnego, który w wariantcie podstawowym dla tej grupy wiekowej (18–64 lata mężczyźni, 18–59 lat kobiety) stanowi 57,9% ludności
- relatywnie niskim udziałem wieku poprodukcyjnego; udział dla wariantu podstawowego wynosi 9% ogółu ludności.

Generalnie „młoda” struktura wiekowa ludności decyduje o dużej podaży miejscowych zasobów siły roboczej, które szacuje się na ok. 28 tys. osób, co daje wskaźnik aktywności zawodowej na poziomie 42%. Około 1/5 tych zasobów stanowią bezrobotni, których liczba na koniec 1996 roku wynosiła 5546 osób ^{4/}.

Mimo młodej struktury wieku notuje się niski poziom urodzeń w mieście; wskaźnik płodności kobiet w wieku 15–49 lat w 1996 roku wynosił 42,5. Jest to poziom zbliżony do przeciętnej płodności kobiet w miastach województwa suwalskiego, która jest o połowę niższa niż na wsi suwalskiej.

Zatrudnienie – wielkość miejscowego rynku pracy może być określona jedynie w przybliżeniu, jako że publikowane dane statystyki państwowej w zakresie zatrudnienia nie są kompletne.

Zatrudnienie w mieście na koniec 1996 roku wynosiło:

- 18800 pracujących w sektorze przedsiębiorstw o zatrudnieniu ponad 5 osób
- ok. 6000 osób w zakładach osób fizycznych licząc średnio 1,5 zatrudnionego na 1 zakład ^{5/}.

Łącznie miejski rynek pracy w służbach cywilnych obejmował w 1996 roku co najmniej 25 tys. zatrudnionych. W rzeczywistości zatrudnienie w mieście było wyższe z uwagi na pracujących w sektorze obrony narodowej.

Struktura zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw tj. w grupie 18800 osób pracujących charakteryzowała się znaczącym udziałem działalności produkcyjnej, która zapewniała 27,2% miejsc pracy. W działach usługowych gospodarki najczęściej zatrudnienia skupiały: ochrona zdrowia – 15,8%, edukacja oraz administracja publiczna – każdy dział po 8,8% pracujących oraz handel i naprawy – 8,0%. Istotne znaczenie na rynku

^{4/} stopa bezrobocia liczona stosunkiem zarejestrowanych bezrobotnych na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w wariantcie podstawowym wynosiła na koniec 1996 roku – 14,2 osób, w wariantcie skróconym – 15,1 osób

^{5/} w 1996 roku liczba zakładów osób fizycznych w Suwałkach wynosiła 4053 sztuki

pracy w Suwałkach odgrywa także działalność zaliczana do działu „transport, składowanie i łączność”, którego udział wśród pracujących wynosił w 1996 r. – blisko 10%.

Tab. 1 Miasto Suwałki – struktura wieku i płci ludności – stan w dn. 31.XII.96 r.

Lp.	Grupy wieku i płci	osób	%
1.	Ludność ogółem	67.254	100,0
1.1	• mężczyźni	32.377	48,1
1.2	kobiety	34.877	51,9
2.	Grupy wieku:		
a/	wiek przedprodukcyjny – razem:	22.248	33,1
2.1	0 – 2 lat	2.763	4,1
2.2	3 – 6 lat	4.438	6,6
2.3	• 7 – 14 lat	11.108	16,5
2.4	15 – 17 lat	3.939	5,9
b/	Wiek produkcyjny		
2.5	<u>I wariant – razem:</u> 18 – 64 lata mężczyźni 18 – 59 lat kobiety	38.925 19.274 19.651	57,9 28,7 29,2
2.6	<u>II wariant – razem:</u> 18 – 59 lat mężczyźni 18 – 54 lat kobiety	36.728 18.294 18.434	54,6 27,2 27,4
c/	Wiek poprodukcyjny		
2.7	<u>I wariant – razem:</u> 65 lat i więcej mężczyźni 60 lat i więcej kobiety	6.081 1.800 4.281	9,0 2,7 6,3
2.8	<u>II wariant – razem:</u> 60 lat i więcej mężczyźni 55 lat i więcej kobiety	8.278 2.780 5.498	12,3 • 4,1 8,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Suwałkach

4. Struktura funkcjonalno – przestrzenna miasta

Miasto Suwałki ma układ przestrzenny zbliżony kształtem do prostokąta o wymiarach 6 km x 10,5 km. Tereny zainwestowania miejskiego zajmują ok. 1500 ha, czyli niespełna 23% powierzchni miasta. Pozostałą przestrzeń zajmują użytki rolne (3749 ha), lasy (858 ha), użytki kopalne (157 ha), ogrody działkowe (94 ha) i inne formy użytkowania. Obszar miasta przecina rzeka Czarna Hańcza, płynąca z kierunku zachodniego na wschód, która w strefie śródmiejskiej tworzy ciekawe krajobrazowo zakole. Dolina rzeki bagnista i zakrzewiona tworzy główny ciąg nieurządzonych terenów zielonych, predestynowanych w naturalny sposób do wykorzystania na potrzeby rekreacji mieszkańców.

Centralną część miasta wypełnia śródmieście, ograniczone od strony południowej i

zachodniej doliną rzeki, od północy ulicami Sikorskiego – Dwernickiego i od wschodu – ul. Przytorową i terenami kolei. Układ przestrzenny obecnego śródmieścia Suwałk kształtowany w okresie: od początku XVIII wieku do połowy XIX wieku przetrwał do dziś w stanie nienaruszonym. Układ ten wypełniony jest zwartą zabudową o wysokich walorach kulturowych, ukształtowaną wzdłuż głównego ciągu ul. Kościuszki oraz wokół dwóch placów: Starego Rynku – przylegającego do ul. Kościuszki, obecnie park miejski oraz Nowego Rynku, który nosi nazwę placu M. Konopnickiej, również wykorzystywanego jako niewielki park. W strefie śródmiejskiej znajduje się większość komunalnych zasobów mieszkaniowych, częściowo niskostandardowych, pozbawionych wody i kanalizacji. Jest to zarazem główny ośrodek usług ogólnomiejskich i podstawowych, koncentracja handlu, gastronomii, placówek kulturalnych, szkolnictwa podstawowego i średniego, placówek ochrony zdrowia i opieki społecznej. Tu mieszczą się siedziby władz miejskich i wojewódzkich, banków, licznych urzędów i instytucji, oraz hoteli i biur turystycznych. Strefa śródmiejska objęta jest ochroną konserwatorską, a liczne obiekty mieszkalne i użyteczności publicznej wpisane są do rejestru zabytków.

Na północ od centrum miasta zlokalizowane są główne zasoby mieszkalnictwa wielorodzinnego – osiedla Północ I, II, III oraz osiedla mieszkalnictwa jednorodzinnego – os. Kolejowe i osiedle przy ul. Wylotowej i Zwrotniczej. Zabudowa wielorodzinna o dużej intensywności obejmuje budynki 5 i 11-kondygnacyjne, w pełni obsługiwane przez media infrastrukturalne łącznie z gazem, pozyskiwanym ze zlokalizowanej tu rozprężalni gazu. Osiedla wyposażone są w podstawowe usługi dla ludności. Niski udział terenów zielonych i urządzeń rekreacji codziennej oraz niedostateczna ilość parkingów wpływają niekorzystnie na poziom życia mieszkańców.

Na południe od zakola rzeki Czarnej Hańczy, w bezpośrednim sąsiedztwie śródmieścia znajdują się osiedla mieszkaniowe: Polna i Powstańców Wielkopolskich, nieco dalej os. Hańcza i os. Papiernia.

W zachodniej części miasta, najmniej zainwestowanej znajdują się 2 osiedla mieszkaniowe: os. Staszica i os. Piastowskie, sąsiadujące z kompleksem sportowo – wypoczynkowym „Arkadia”.

W północno – zachodniej części miasta znajduje się zabudowa wiejska sołectwa Krzywólka, mająca charakter typowej ulicówki, a poniżej tereny wodonośne wraz z głównym ujęciem wody dla miasta. W sąsiedztwie ulicy Reja zlokalizowane jest os. Północ III oraz kompleks budynków szpitala wojewódzkiego.

Wśród zabudowy mieszkaniowej miasta znajdują się 3 zespoły zabudowy koszarowej XIX wiecznej, przy ul. Świerkowej, ul. Wojska Polskiego i Sejneńskiej, częściowo tylko wykorzystane na potrzeby obronności, ze względu na dopełnienie innymi funkcjami usługowymi np. muzeum, hurtownie, urządzenia sportowe pełnią rolę zespołów wielofunkcyjnych.

Miasto jest dobrze skomunikowane, wewnętrzna dostępność do usług i miejsc pracy zapewniona jest przez dostępność pieszą i komunikację autobusową. Miasto posiada także dobre powiązania z ośrodkami wypoczynku nadwodnego nad jeziorami: Krzywe i Okmin, usytuowanymi tuż za wschodnią i zachodnią granicą miasta.

Funkcje przemysłowo – składowe, budowlane i transportowe oraz techniczna obsługa rolnictwa tworzą dwa zgrupowania:

- we wschodniej części miasta, przy stacji kolejowej
- w południowej części miasta – jednostka Papiernia.

W sąsiedztwie Papierni, zlokalizowano na gruntach Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa przyszyły kompleks przemysłowy miasta tj. Suwalską Specjalną Strefę Ekonomiczną. Tuż obok znajduje się na lotnisko sportowe, które ma być przebudowane na lotnisko komunikacyjne IV klasy o kodzie referencyjnym 2C.

Główny układ drogowy miasta, wykształcony jest na osi północ – południe, od drogi z Augustowa wzdłuż ulic: Wojska Polskiego, Kościuszki, Pułaskiego, do Szypliszek i dalej w kierunku przejścia granicznego z Litwą, w Budzisku.

Linie kolejowe otaczają miasto od południa i wschodu; dworzec PKP znajduje się we wschodniej części miasta tuż przy granicy z Wigierskim Parkiem Narodowym. Tereny zainwestowania miejskiego okalają lasy ochronne: na południu Las Suwalski, na północy – Las Szwajcarski. W pobliżu tego ostatniego znajduje się niewielka zabudowa sołectwa Szwajcaria.

5. Ocena warunków życia mieszkańców

Celem zdiagnozowania warunków życia mieszkańców miasta przeanalizowano szereg wskaźników zaspokojenia potrzeb społecznych, w zakresie: mieszkalnictwa, i infrastruktury technicznej i usługowej, bezrobocia, stanu zanieczyszczenia środowiska, dochodów i wydatków budżetu gminy w ujęciu dynamicznym – dla lat 1992 i 1996 (wyniki w załączonej tabeli 1).

Ponadto porównano poziom warunków życia w Suwałkach z przeciętnym poziomem życia w miastach w Polsce ^{6/}.

• Warunki mieszkaniowe

Podstawowe wskaźniki, charakteryzujące zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych tj. wskaźnik m². p. uż. na 1 mieszkańca i liczba mieszkań na 1000 ludności w Suwałkach były niższe w 1992 r. od przeciętnego poziomu, dla zbioru miast w Polsce. Wielkość wskaźników dla miast z 1992 r. Suwałki osiągnęły dopiero w 1996 r.: 17,8 m² p. uż. na 1 osobę i 313 mieszkań na 1000 ludności.

Podkreślić należy, że nie są to wskaźniki obiektywnie rzecz biorąc wysokie; w wielu rozwiniętych miastach polskich występuje zaspokojenie potrzeb na poziomie – ponad 20 m² p. uż. na 1 osobę, a liczba mieszkań na 1000 ludności zbliża się do 370.

^{6/} / dane za 1992 r. wg „Miasta w Polsce”, GUS, W-wa, 1994 r.

Samodzielność zamieszkiwania, mierzona liczbą gospodarstw domowych na 1000 mieszkań w latach 1988-96 poprawiła się ze 110 do 109⁷/. Mimo wysokiej dynamiki przyrostu mieszkań samodzielność zamieszkiwania nie poprawiła się w równie wysokim tempie jako że znaczna część nowych mieszkań przeznaczona była dla migrantów napływających do miasta, co z kolei zapewniało wysoką dynamikę rozwoju ludności. Po 1993 roku tempo dynamicznego wzrostu ludności i mieszkań zostało zahamowane.

Dla zrównania liczby gospodarstw domowych i liczby mieszkań brakowało w Suwałkach, w 1988 roku – ca 1500 mieszkań, w 1996 – niespełna 2000 mieszkań.

- Wyposażenie techniczne mieszkań

W świetle oceny GUS, dokonanej w oparciu o wyniki NSP 1988 w zakresie wyposażenia mieszkań w wodociąg, ustęp i łazienkę – dla Suwałk udział ludności zamieszkującej w warunkach bardzo dobrych wynosił – 6% ogółu ludności w mieszkaniach, w warunkach złych – 24,4%, w warunkach bardzo złych – 10,8%⁸/.

W latach 1989 – 96 w Suwałkach nastąpił wyraźny postęp pod względem technicznego wyposażenia mieszkań, chociaż nadal w 1996 r. udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacji jest tu niższy niż w kraju w 1992 roku.

- Wyposażenie usługowe miasta

Poziom zaspokojenia potrzeb usługowych w Suwałkach na tle zbioru miast w Polsce jest dobry, a w niektórych dziedzinach znacznie wyprzedzają one poziom krajowy; dotyczy to: szkolnictwa średniego i zawodowego, służby zdrowia, telefonizacji i placówek pocztowych (w tym zakresie wyraźny postęp w Suwałkach nastąpił w latach 1992-96). Dobre nasycenie usługami ma miejsce w zakresie placówek upowszechniania kultury. Spośród działów usług, nie wymienionych w tabeli należy wymienić stosunkowo słabe wyposażenie miasta w handel detaliczny i gastronomię, hotelarstwo, bankowość, instytucje ubezpieczeniowe, obsługę rynku nieruchomości.

Wymienione powyżej dziedziny usług rodzić będą zapotrzebowanie na nowe inwestycje i tereny budowlane.

- Stan środowiska przyrodniczego

W 1992 roku GUS⁹/ zaliczał Suwałki do zbioru 320 miast w Polsce o dużej skali

⁷/ w miastach w kraju wskaźnik ten wg NSP 1988 wynosił – 112; wg „Struktura demograficzna i zawodowa oraz warunki mieszkaniowe ludności miejskiej w latach 1978-88”, GUS, Materiały i opracowania Statystyczne NSP 1988, W-wa, 1992 r.

⁸/ odpowiednie wskaźniki dla ludności miejskiej w kraju w 1988 roku wynosiły: warunki bardzo dobre – 6,5%, złe – 27,2%, bardzo złe – 14,4%

⁹/ wg Miasta w Polsce, GUS, W-wa, 1994 r.

zanieczyszczenia powietrza, mierzonego emisją zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. W latach 1992 – 96 emisja zanieczyszczeń pyłowych w mieście zmalała o 1/3, natomiast emisja zanieczyszczeń gazowych wzrosła prawie o 50%

Silne zanieczyszczenia powietrza w powiązaniu z niską powierzchnią zieleni urządzonej na 1 mieszkańca obrazuje skalę zagrożenia jakości życia w mieście. Konieczne są działania, zmierzające do ograniczenia emisji gazów, ale równocześnie - do wzrostu powierzchni terenów zieleni urządzonej w strukturze terenów zainwestowania miejskiego.

- Poziom bezrobocie - od początku rejestracji tego zjawiska, tj. od 1990 roku Suwałki zaliczane są do obszarów zagrożonych wysokim bezrobociem strukturalnym. Podjęte dotychczas działania na rzecz zwalczania bezrobocia przyniosły pozytywne rezultaty. W latach 1992 – 96 liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 100 osób w wieku produkcyjnym zmalała o 40%. Ważnym symptomem, świadczącym o ożywieniu koniunktury gospodarczej jest wzrost liczby zakładów osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą; tylko w 1996 roku odnotowano wzrost zakładów o 66% w stosunku do 1995 roku. Rośnie również, acz powoli, od 1992 r. liczba pracujących poza rolnictwem.

- Wydatki i dochody budżetowe

Dochody i wydatki budżetu gminy, przeliczone na 1 mieszkańca w 1992 r. były średnio o 30% niższe w stosunku do średniej krajowej dla miast. Jest to zjawisko wskazujące na bezwzględną konieczność wdrożenia aktywnej polityki władz miejskich na rzecz rozwoju bazy ekonomicznej miasta i poprawy warunków życia mieszkańców wspólnoty samorządowej.

M. Suwałki – warunki życia mieszkańców w latach 1992 – 96 na tle zbioru miast w kraju

Tabela 1

Lp.	Wyszczególnienie	1992 rok		1996 rok M. Suwałki
1	2	3	4	5
1.	Mieszkalnictwo			
1.1	Pow. użytkowa w m ² na 1 osobę	17,8	17,5	17,8
1.2	Mieszkania oddane do użytku na 1000 ludności	4,5	14,9	5,0
1.3	Liczba mieszkań na 1000 osób	316	290	313
2.	Demografia			
2.1	Przyrost naturalny na 1000 urodzeń żywych	1,8	9,9	5,0
2.2	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	14,4	11,2	11,0
2.3	Wskaźnik dynamiki demograficznej	1,189	2,392	1,689
2.4	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na 1000 ludności	+ 3,2	+ 19,1	+ 5,5
3.	Infrastruktura społeczna			
3.1	Uczniowie liceów ogólnokształcących na	25	27	29

	1000 ludności			
3.2	Uczniowie szkół zawodowych na 1000 ludności	69	76	82
3.3	Miejsca na widowni w kinach na 1000 ludności	8,9	4,4	5,7
3.4	Księgozbiór bibliotek publicz. na 1000 ludności	3239	3285	3198
3.5	Abonenci telefoniczni na 1000 ludności	144	121	225
3.6	Ludność na 1 placówkę pocztowo-komunik.	7895	10652	6725
3.7	Ludność na 1 lekarza	330	320	308
3.8	Ludność na 1 łóżko w szpitalach ogólnych	114	86	95
3.9	Ludność na 1 aptekę	6071	7989	4484
4.	Rynek pracy			
4.1	Pracujący poza rolnictwem na 1000 ludności	306	257	279
4.2	Bezrobotni zarejestrowani na 100 osób w wieku produkcyjnym	11,3 (w kraju)	22,7	14,214,2
4.3	Zakłady osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności	/ . /	40 (w 1993 r)	60
5.	Infrastruktura techniczna			
5.1	Drogi lokalne miejskie w km na 1 km ² pow.	1,1	0,1	0,3
5.2	% ludności ogółem korzystającej z sieci wodociągowej	89,5	85,4	86,8
5.3	% ludności ogółem korzystającej z sieci kanalizacyjne	80,7	77,2	78,8
6.	Stan środowiska przyrodniczego			
6.1	Emisja zanieczyszczeń pyłowych w tonach na 1 km ²	2,0 (w kraju)	12,0	7,8
6.2	Emisja zanieczyszczeń gazowych w tonach na 1 km ²	10,0 (w kraju)	63,0	93,9
6,3	Parki spacerowo - wypoczynkowe w m ² na 1 osobę	/ . /	3,27	3,11
1	2	3	4	5
6,4	Zieleńce w m ² na 1 osobę	/ . /	0,64	0,61
7.	Dochody i wydatki budżetów gminnych			
7.1	Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł porównywalnych	167,9 (w kraju)	119,3	642,3
7.2	Wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca w zł porównywalnych	169,1 (w kraju)	118,3	624,4

Uwagi / . / brak danych

Źródło: opracowanie własne na podstawie publikacji statystycznych:

1. Miasta w Polsce, GUS W-wa 1994 r.
2. Podstawowe dane statystyczne według miast i gmin za 1996 rok. Urząd Statystyczny w Suwałkach, 1997 rok
3. Ochrona Środowiska w woj. Suwalskim w latach 1993-96, Urząd Statystyczny w Suwałkach, grudzień 1997 rok